

Surat deng Paulus bel un tapa

Titus

Boa-blingin

1 ¹⁻⁴Ana Titus man banan!
Surat ni deng au, Paulus, man daid Ama Lamtua Allah atulin in loka-loka, nol Yesus Kristus atulin in nutus. Un nutus auk le tao teken in parsai deng atuli-atuil man Un in huil nal son nas. Un kon nutus au, le tulu beles lalan lolo ka, le halin nam oen nuil muid Ama Lamtua in koma ka. Nini ela lam, Ama Lamtua Allah atulin nas muik in nahlae, le haup in nuli leo-leo nol Un tutungus. Ama Lamtua koet apan-kloma ki lo bii kam, Un hid meman son noan, mam Un atulin nas nulis napiut nol Una. Un na mo nole net lo. Tom nol un oras sa lam, Ama Lamtua tulu-balang langa-langa noan, Un le bel boa-blingin atuli las deng oen in kula-sala ngas, halin nam oen haup in nuil napiut nol Una. Hidim Un lok auk le laok tek Dehet Dais Banan na bel atuli li totoang se ola-ola.

Titus! Ku niam banansila el auk anang esa, undeng ku nol auk leo-leo parsai se Kristus son. Tiata auk kohe-kanas se Ama Lamtua Allah, nol Yesus Kristus man bel boa-blingin kita ka, halin nam Oen tulu Oen dalen banan na bel ku, le ku in nuli ka tetesa nol dame.^a

Atorang taung tulu in kil jemaat tas

⁵Lelon na, auk nutus le ku dada se nusa Kreta, halin nam ku bisa mana dasi ila lo, man parlus nabael se las. Nol nang le ku nikit atuli-atuil man in toma, halin kil jemaat tas se kota las mesa-mesa. Nadidingun atorang man auk in tek ku son deng atuli-atuil man kil jemaat tas deken. Man noan: ⁶eta nikit atuil le kil jemaat tam, un in nuli ka boel muik kula-salan lo. Un musti nuil niu nol sapa-bihatan mes sii. Un anan nas kon parsai se Yesus Kristus. Boel atuli tek noan, oen nam mo tana-ana in

---

^a **1:4:** Korintus dua la 8:23; Galatia 2:3; Timutius dua la 4:10

tao lobo-lau dadahut, nol labang daat deken. ⁷Undeng tulu in kil jemaat tas atuil in lako-daek Ama Lamtua osa la, tiata oen musti nuil lolo nol ngalan nas banan. Nikit atuil in naka bali apan nas deken; in komali daat hlapat tas deken; in niun mahus tutungus sas deken; in keng daat tas deken; nol in kom naseke duit tas deken. ⁸Atuil in kil jemaat tas musti kom in sium atuli li nol babanan. Oen musti kom banan na; nangan blatas; nutus dasim lolo; dalen niu; nol in tahang nal apan nas. ⁹Oen musti kil dididi Ama Lamtua Allah Dehet-dasin man hmunan nu kaim in tui oen son na. Nini ela, halas-sam oen bisa tulu nal Ama Lamtua lalan lolo ka bel atuil didang, nol bisa tao titu in tui man tom lo ngas.^b

Dehet deng atuil in tui dadahut tas

¹⁰Muik atuli mamu man aa kam muik tula-peke lo, nole-lilung daat, nol labang dehet in toma ngas. Dudui pait atuil Yahudi man tek noan, totoang atuil in kom le haup boa-blingin nas, musti sunat. ¹¹Oen hanet nal um-elan mamu nini oen in tui kula ngas, le katang deng in tui-tikang man toma ngas. Oen kom in nuting duit nini lalan in panaek atuli! Tung kele atuil tuladang ela ngas bahan nas, le halin nam oen tui dahu-dahut napiut deken. ¹²Oe mesan na, oen atulin in kamusang tana mes deng nusa Kreta, dehet un atulin nas esan noan,

“Atuli-atuil Kreta las nole daat,

kom naseke el hmukit in taan hadat lo ka, nol osan daat lai-lisin!”

¹³Meman atuil nas tuladang ela! Tiata ku musti pel pait atuil man in laok kula son nas, le tao kuat oen in parsai se Ama Lamtua son na pait. ¹⁴Le halin nam oen hii-ming atuil Yahudi las dehet fufulu kas pait deken. Nol oen musti tenes deng, in daek muid atuil man hutun soleng in tui toma ngas in prenta ka.

¹⁵Nangan babanan! Taung atuil in dalen niu ngas sam, totoang sa-saa li niu. Mo taung atuil in dalen hmomos sas, nol atuil in parsai Ama Lamtua lo ngas sam, muik tahan dasi mes lo kon man niu. Undeng oen dalen nas nol oen in nangan na hmomos memam son. ¹⁶Oen tek le oen taan Ama Lamtua Allah. Molota oen in nuli ka banansila el in taan Un lo ka. Oen aa kam kisa mo dake lam kisa. Memam oen nam atuil daat! Oen dai muid Ama Lamtua in koma ka lo. Atuil in tuladang ela ngas daek nal sa-saa banan nas lo!

In tui man toma ka, daid peke in nuil toma

2 ¹Mo Titus ku tao banansila el oen deken ne! Ku musti tadu nakeon atuli las, le halin oen nuil muid in tui man toma ka. ²Tek bikloeb in blalan son nas, le nuil muid atorang ngas, doh oen ngalan banan na, hidim

^b 1:6-9: Timutius mesa la 3:2-7

oen musti nangan blatas nol nangan tetesa. Oen musti kil napiut nol dil dididi, le muid in tui man toma ngas. Oen kon musti namnau atuil didang.

³Ela kon nol bihata-bihaat in blalan son nas. Tekas le doh oen in dili-dada ka babanan, nol nuil muid Ama Lamtua in koma ka tutungus. Dehet le tao didaan atuil didang ngaal banan deken. Tao nahu apan nol in niun tua mali deken. Molam oen musti tui atuli las le nuil nol babanan. ⁴Nini ela lam, oen tui bihata-bihaat in muda dui ngas, le not se one, halin nam oen namnau taan oen sapan nas nol oen anan nas. ⁵Tui oen le nuil nol babanan, nuil niu, mana-koet taan oen uma las nol babanan, todan oen sapan nas, nol bel oen sapa-bikloben nas le pal in kil um-elan na. Etan oen nulis ela lam, taon elola ko muik atuli in aa le tao nahu Ama Lamtua Dehet-dasin na lo.

⁶Ela kon, tui-tek bikloeb in muda dui ngas, le halin oen nulis nol babanan.

⁷Titus! Ku musti nuil nol babanan, le daid in not taung atuil didang. Ku daek saa tuun kon, musti daken nol in toma, banansila el ku tui atuli las. Ku in tui ka elola lam, daek muid ela! Tao kuti-kuti nol ku in dake ngas deken. ⁸Eta ku tui atuli lam, ku musti pake peke in kuat, le halin nam atuli las ketan soba-naan ku deken. Nini ela lam, atuli-atuil in labang nol kita ngas mae bali apan, undeng oen muik peke in labang kita lo.

⁹Tui ata kas le halin nam oen hii-ming oen tuang ngas se dais saa tuun, nol tao oen tuang ngas dalen kolo. Oen kon situ-silin nol oen tuang ngas deken. ¹⁰Oen boel naok oen tuang ngas sa-saa las deken. Oen musti daek babanan le halin tuang ngas in parsai one ka inu. Oen musti daid atuil banan nol muid napiut tuang ngas. Eta atuil in parsai lo ngas sukat ata kas in nuli ka, nol totoang kit in tui ngas sam, tao elola ko oen hao noan, in tuing nas muun isi. Undeng kit tui deng Ama Lamtua Allah, man bel boa-blingin kit son na.

¹¹Ta Ama Lamtua Allah tulu Un dalen banan na bel atuli li totoang son, nol sai lalan boa-blingin bel atuli li deng oen in kula-sala ngas son. ¹²Undeng na, kit musti hutun soleng in nuli man tom lo ka, nol totoang in kom dadaat ne kit dalen nia ngas. Kit in nuil ne apan-kloma hahalas nia ngias, musti tahang taan apan, nuil niu, nol muid napiut se Ama Lamtua Allah. ¹³Halas ni, kit natang-natang Yesus Kristus in pait maa nol Un in loe-liliman na! Na man daid hangun taung kit totoang. Un na mo kit Lamtuan in muun dui hihidi, man bel boa-blingin kit son na. ¹⁴Un sao Un apa ka le mate halin sui nal kit deng kit in kula-sala ngas totoang, le tao kit daid Un atulin man in nuil nol dalen niu, nol kom le daek banan tutungus.^c

---

^c 2:14: Buk in Naka-nahalit 130:8; Dehet in Puit deng Dale Mesir 19:5; Dehet Ulang deng Lalan in Nuli 4:20, 7:6, 14:2; Petrus mesa la 2:9

¹⁵Tiata Titus, tui nias totoang bel jemaat tas. Beles in makoe le halin oen muid in tuing nas totoang. Asii tao kula kam, tulu belen lalan in toma ka. Atuli li boel ngat kabaul ku deken, undeng ku muik hak le kaing one, nol tek oen deng dais nas.

Atuil Kristen nas in nuil toma ka

3 ¹Tek nuting jemaat tas, le hii-ming se atuil in kil bandu ngas, nol atuli-atuil in kil tingin nas. Hidim oen musti muid atorang ngas nol siap tutungus le daek sa-saa banan nas. ²Oen boel kil dehet le tao didaan atuil didang ngaal banan deken. Hidim boel simut apa baah deken. Banan dui ka, nuil babanan saol atuli li totoang.

³Ta hmunan nua, dedeng kit taan Lamtua Yesus lo bii ka, kit kon taan sa-saa lo bii, nol hlapat tom in nole. Kit dai ming atuil didang lo. Kit nuil muid kit dalen ni in nangan dadaat tas tukun, le didiin ngilu bali kit apan ni nol in kom naseke bili-ngalang nas. Kit hadat lo nol atuil didang. Kit in nuli ki inu nol in idus-neo. Kit pesang dael daat, hidim atuil didang kon pesang dael nol kita.

⁴Kit in nuli ka daat ela son, mo Ama Lamtua Allah man in bel boa-blingin kita ka, tulu Un in neka-namnau ka, nol Un dalen banan na bel kita. ⁵Un bel boa-blingin kita, undeng kit in nukleka ka lo, molam undeng Un in namnau kita ka. Un boe-baes soleng kit in kula-sala ngas nini Un Koo Niu ka, le tao niu kit in nuli ki halin daid balu, banansila el in hua ulang kit pait ta. ⁶Undeng Yesus Kristus mate son, le bel boa-blingin kit deng kit in kula-sala ngas, tiata Ama Lamtua Allah tunang Un Koo Niu ka bel kita, nol nata-natang pait lo. ⁷Undeng Lamtua Yesus dalen banan na, tiata Un tao banan kit in butu-kil nol Ama Lamtua Allah ka. Hidim kit tana noan, mam kit nuling napiut nol Una. Na ka, man daid kit pusaka! ⁸Auk in teka ni meman baktetebeles ela.

Asa man auk in tui nia, muik ambak taung atuli li totoang. Tiata ku musti dising atuli las tutungus le daek muid in tui-tikang na nol baktetebeles. Totoang atuil in parsai Ama Lamtua ngas musti nuting lalan tutungus le daek sa-saa banan nas. ⁹Boel laok kutang nol dasi-dehet in nole ngas deken, tuladang el in kaen apa nol dais in muik tula-pekeng lo ngas, kaen dadahut nol atuli, kaen apa deng asii in hua-koet man lapa dui, nol keng apa deng atuil Yahudi li atorang hadat tas. Kaen apa ela le tao saa la? Nas totoang muik ambak saa lo. Soleng oras parsum tuun! ¹⁰Laok tui-tikang atuil man in tao jemaat tas le lail bakisan apa ngas. Etan oen tao ela nabale lam, kaing oen nol mumuun. Mo eta oen tao napiut nabaal ela lam, toe nolas bakun na. ¹¹Atuil in tuladang ela ngas in nangan na lolo lo son. Oen in dake ngas esa, man tulu-balang atuli li totoang deng oen in kula-kula ngas.

Paulus hep un surat ta

¹²Auk nangan le lok Artemas tamlom Tikikus, le tia tutnaal ku se nusa Kreta. Eta un tia lius son nam, ku nuklek halin nam maa lalaba le tutnaal

auk se kota Nikopolis. Ta se oras blingin nia lam auk nangan le lakong daad se uang.^d ¹³Ku taan atuling in taan hukung man ngaal Senas sa, nol un tapa Apolos, ta lo? Oen le lakos el maan katang. Tiata mi hulung oen le halin nam oen dabun asa se lalan deken.^e ¹⁴Ta atuil in muid Lamtua Yesus sas boel daad neok iman tuun lo. Oen musti tui le daek sa-saa banan nas, nol tulung atuil man parlu baktetebes sas. Nini ela lam, oen in nuli ka muik nahin.

¹⁵Kaim totoang in ne ia ngias, tunang boa-blingin bel ku, Titus. Bel boa-blingin taung kit tapan in leo-leo parsai se Lamtua Yesus sas kon.

Auk kohe-kanas nodan Ama Lamtua tulu Un dalen banan na bel mi totoang.

Ela tuun tia,
Paulus

---

^d 3:12: Dehet deng Aan in Nutus sas 20:4; Efesus 6:21-22; Kolose 4:7-8; Timutius dua la 4:12   ^e 3:13: Dehet deng Aan in Nutus sas 18:24; Korintus mesa la 16:12